

Naam: E.H.B. Derksen
Datum: 28 november 2019
Team/teamonderdeel: ADV Advies/*
Telefoonnummer: 1865

Collegevoorstel

Onderwerp	Implementatie / mandatering wvvgz
Advies	Bespreekstuk
Is er een uiterste behandeldatum?	Ja, 10 december 2019
Hoofdpogave	Sociaal domein
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsbrief

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (hierna: Wvvgz) treedt per 1 januari 2020 in werking. De wet heeft een aantal organisatorische en beleidsmatige gevolgen voor de gemeente Almelo en andere partijen, zoals het Openbaar Ministerie, Dimence en de politie. Gemeenten dienen onder andere een meldpunt in te richten en een verkennend onderzoek te doen. Hierin werkt de gemeente Almelo samen met genoemde partijen, de andere Twentse gemeenten en de GGD. Het college verleent de GGD-Twente mandaat om namens de gemeente de meldfunctie en het verkennend onderzoek in het proces zorgmachtiging uit te voeren. De burgemeester verleent mandaat aan de GGD-Twente voor het uitvoeren van de hoorfunctie in het proces crisismaatregel.

Voorgesteld besluit

1. De functionarissen bij Regio Twente, onderdeel GGD-Twente, mandaat (incl. machtiging en volmacht) te verlenen om de Meldfunctie, Verkennend Onderzoek en aanvraag Zorgmachtiging in het kader van de WvGGZ namens het college van de gemeente Almelo uit te voeren voor 2020 en 2021.
 2. In te stemmen met de bijgevoegde overeenkomsten met de GGD-Twente voor de uitvoering van het meldpunt, het verkennend onderzoek en hoorfunctie in het kader van de Wvvgz (kenmerk INT – 70117 en 70118).
 3. Met ingang van 1 januari 2020 de formatie op de functie Administratief secretariael medewerker met functiecode G182 met 0,25 fte op te hogen. De kosten (€ 14.500) komen ten laste van het uitvoeringsbudget Wvvgz.
 4. In de sluitende aanpak rondom personen verward gedrag de Aanpak Voorkomen Escalatie te hanteren (kenmerk INT-70116).
 5. Kennis te nemen van het bijgevoegd implementatieplan Wvvgz (kenmerk INT – 70112).
 6. De raad via bijgevoegde raadsbrief (kenmerk Raad – 5837) te informeren.
- De burgemeester besluit:
7. De functionarissen bij Regio Twente, onderdeel GGD-Twente, mandaat (incl. machtiging en volmacht) te verlenen om de Hoorfunctie (in het proces Crisismaatregel) in het kader van de WvGGZ namens de burgemeester van de gemeente Almelo uit te voeren voor 2020 en 2021.

Inleiding

De Wet verplichte GGZ (Wvvgz) treedt per 1 januari 2020 in werking. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opname in psychiatrische ziekenhuizen (Wet BOPZ). Gemeenten krijgen in de Wvvgz extra

taken en verantwoordelijkheden. Doel van dit collegevoorstel is dat de gemeente Almelo tijdig is ingericht om de Wvvgz te kunnen uitvoeren.

Op 9 oktober 2019 heeft het college aan de GGD-Twente opdracht gegeven om de uitvoering van de Wvvgz voor te bereiden en ingestemd met de inrichting en uitvoering van een meldpunt en een verkennend onderzoek voor de jaren 2020 en 2021 door de GGD Twente. Het meldpunt zal straks dienen voor zowel de Wvvgz als voor de aanpak personen verward gedrag.

De beoogde uitvoering van de Wvvgz is verwerkt in een implementatieplan, met daarin aandacht voor de financiële gevolgen en risico's. (Zie bijlage INT-70112).

De Wvvgz in de praktijk

Er zijn twee situaties waardoor een inwoner voor de Wvvgz in beeld kan komen:

1. een acute situatie oftewel een crisis, waarin het proces crisismaatregel van toepassing is;
2. een niet acute situatie, waarin het proces zorgmachtiging van toepassing is.

1. Acute situatie = proces crisismaatregel

Het betreft hier crisissituaties met een onmiddellijke dreiging, voortkomend uit psychiatrische stoornis, waarbij de betrokkene verzet vertoont en gedwongen opname het 'ernstig nadeel' wegneemt. De burgemeester (of loco burgemeester met piketdienst) kan hier een besluit tot crisismaatregel nemen (voorheen In Bewaring Stelling, IBS genoemd). In de bijlage (INT 70118) is het proces van de crisismaatregel weergegeven.

Nieuw vanaf 1-1-2020:

- We spreken niet meer over IBS, maar over een crisismaatregel;
- Hoorplicht, door een onafhankelijk persoon: om de betrokkene in de gelegenheid te stellen zijn/ haar visie op verplichte hulpverlening te geven, een patiëntvertrouwenspersoon (pvp) aan te bieden en toestemming te vragen voor het verstrekken van persoonsgegevens voor het aanvragen van een pvp;
- Verslaglegging van het horen;
- Uitbereiding van functies in het systeem Khonraad (o.a. hoorverslaglegging).

Uitvoering van het horen:

Het horen moet 24 uur, 7 dagen in week mogelijk zijn. De hoorplicht is de verantwoordelijkheid van de burgemeester (of loco burgemeester met piketdienst), maar kan gemandateerd worden. De GGD kan de hoorplicht en verslaglegging onder de 24 uurs-piketdienst van de psychosociale hulpverleners (PSH) uitvoeren (dit zijn hulpverleners getraind op psychosociale nazorg bij crisis en rampen).

2. Niet- acute situatie = proces zorgmachtiging

Het betreft een situatie waarin er zorgen zijn over een persoon en mogelijk verplichte hulpverlening noodzakelijk is, maar waar geen sprake is van een crisissituatie. De gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren van een meldpunt, een verkennend onderzoek en de aanvraag tot een zorgmachtiging (voorheen rechtelijke machtiging genoemd). In de bijlage (INT-70117) is het proces van de melding en verkennend onderzoek weergegeven.

Nieuw vanaf 1-1-2020:

- We spreken niet meer over een rechtelijke machtiging, maar over een zorgmachtiging;
- Meldpunt + een eerste onderzoek van huidige situatie (triage);
- Verkennend onderzoek (uitgebreid onderzoek);
- (Mogelijke) aanvraag tot zorgmachtiging;
- Artikel 5:2:5 Wvvgz biedt de mogelijkheid dat een geselecteerde groep melders het proces tot en met een advies zorgmachtiging kan voortzetten tegen advies van de professional in.

Beoogd effect

Voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit de Wvvgz.

Argumenten voor

1.1. Het voorstel betreft een wettelijke taak en past binnen het ingezet beleid.

De implementatie van de Wvvgz gaat over zorgverlening waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en valt zodoende onder Uitvoering Sociaal. Bovendien past het binnen de doelen van het programma Veiligheid.

1.2 De mandatering van de taken vloeit voort uit eerdere besluitvorming en de criteria om de wet te kunnen uitvoeren.

Op 9 oktober 2019 heeft uw college besloten in te stemmen met de inrichting van een regionaal meldpunt voor de Wvvgz en het regionaal uitvoeren van het verkennend onderzoek door de GGD-Twente voor 2020 en 2021. Het proces voor het meldpunt en verkennend onderzoek borgt een adequate en tijdige uitvoering.

Uitkomst van het Verkennend Onderzoek is dat de GGD-Twente binnen veertien dagen een advies geeft aan het college om een aanvraag in te dienen bij de Officier van Justitie voor de voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging bij de rechter. In het uitgewerkte proces en mandaat ontvangt het college dit advies onder gelijktijdige indiening door de GGD-Twente bij de Officier van Justitie. De verantwoordelijkheid van het college om het verkennend onderzoek uit te voeren is hiermee formeel én kwalitatief én tijdig ingevuld.

Het is niet haalbaar en niet efficiënt om de indiening van een aanvraag voor de voorbereiding van een verzoekschrift zorgmachtiging bij de Officier Justitie als college zelf te doen. Immers, dat is dubbel werk (er is een zorgvuldige toets gedaan), vraagt extra ambtelijke inzet en tijd (besluitvorming college). Voorstel is om – zoals de overige Twentse gemeenten - hierin het uitgewerkte proces te volgen. Wel doen we een marginale ambtelijke toets op het advies van de GGD-Twente, waardoor het college de mogelijkheid houdt om van het advies af te wijken en dit aan de Officier van Justitie te melden.

2.1 De overeenkomsten leggen juridisch de opdrachten aan en afspraken met de GGD-Twente vast.

In de overeenkomsten zijn nadere afspraken gemaakt met de GGD-Twente over de uitvoering, monitoring en evaluatie van Meldpunt en Verkennend Onderzoek en de Hoorplicht (zie bijlagen INT-70119 + 70121). Omdat dit geen reguliere GGD-taken zijn en we niet de intentie hebben om de opdracht aan de Gemeenschappelijke Regeling uit te breiden. Daarom zijn sluitende afspraken gemaakt in deze overeenkomsten over de termijn en kosten van de uitvoering van deze taken. De overeenkomsten zijn juridisch getoetst.

3.1 Er is beperkte extra inzet nodig om vragen in het kader van de Wvvgz in de ambtelijke organisatie af te kunnen handelen.

De GGD zal aan de gemeente melden als er een inwoner van de gemeente Almelo in een Wvvgz-proces zit, vragen of deze betrokkene bekend is bij de gemeente en informatie vragen over wat de gemeente weet over betrokkene in relatie tot de situatie. De procesondersteuners van de procesmanagers zullen deze vragen afhandelen. Dit is een nieuwe taak en vraagt dus extra inzet. De extra inzet is geschat op 0,25 fte. Voorstel is om hiervoor met ingang van 1 januari 2020 de formatie op de betreffende functie Administratief secretariael medewerker met functiecode G182 met 0,25 fte op te hogen.

Deze ophoging van de formatie betreft een beperkte functieboekwijziging van een bestaande functie.

4.1 Via de Aanpak Personen Verward Gedrag en de methode AVE (aanpak voorkomen escalatie) handelt de gemeente adequaat in maatschappelijke vraagstukken rond inwoners met psychische problematiek.

Op het moment dat de Wvvgz niet (meer) van toepassing is (er geen kans is op ernstig nadeel, het niet om psychiatrie gaat en/of betrokkene wil vrijwillig hulpverlening ontvangen) zal de betrokkene behoren tot het reguliere proces van zorg- en hulpverlening. Via de behandeling door zorgaanbieders (Zorgverzekeringswet) of bijvoorbeeld bemoeizorg of schuldhelpverlening (beide gemeente) kan betrokkene dan worden ondersteund. Dat gebeurt via de Toegang sociaal domein en via reguliere processen. De sluitende aanpak personen verward gedrag is dan van toepassing en de gemeente hanteert dan de AVE-methode (Aanpak Voorkomen Escalatie, zie bijlage INT-70116).

5.1 In het implementatieplan is uitgewerkt wat nodig is bij de gemeente Almelo voor de uitvoering Wvvgz en wat daarvoor is geregeld.

Vanuit de opdracht van uw college heeft het projectteam alle relevante aspecten voor een adequate uitvoering van de wet uitgewerkt. Zoveel mogelijk samen met partners, als Dimence, regiogemeenten, GGD-Twente, politie en OM. De focus van dit implementatieplan ligt op: wat moet de gemeente Almelo regelen om de wet uit te kunnen voeren? Het gaat over processen, aansluiting op de lokale zorgstructuur, gegevensverwerking en –uitwisseling, Khonraad, communicatie, ketenpartners, samenloop met andere wetten. Tevens geeft het inzicht in de financiële consequenties en risico's.

7.1 Het is efficiënt om de hoorfunctie door de GGD-Twente te laten uitvoeren

De procedure crisismaatregel lijkt op de procedure IBS (in bewaringstelling) in de wet BOPZ. Nieuw is de taak van de burgemeester om betrokkene zo mogelijk te horen. De wet biedt de mogelijkheid om het horen te beleggen bij een andere persoon of partij. De taak vraagt 24/7 beschikbaarheid en bereikbaarheid en expertise en is nieuw. Voorstel is daarom om deze taak in 2020 uit te besteden aan de GGD-Twente. De GGD-Twente heeft een concreet en realistisch aanbod uitgewerkt voor de uitvoering van de hoorplicht voor Twentse gemeenten. Ook andere gemeenten, zoals Enschede en Hengelo gaan gebruik maken van dit aanbod. De kosten zijn beperkt en vallen binnen het beschikbare budget. In de loop van 2020 evalueren we op basis van ervaringen met de uitvoering van de Wvvggz en doen we een voorstel aan het college voor 2021 en verder.

Met de mandatering geeft de burgemeester uitsluitend opdracht tot het horen van een betrokkene, als bedoeld in artikel 7.1 lid 3 Wvvggz, alsmede het registeren van daaruit voortvloeiende gegevens in Khonraad.

Kanttekeningen

5.1 In de uitvoering van de Wvvggz is de gemeente afhankelijk van ketenpartners.

Psychische problematiek is aan de orde van de dag en de gemeente, politie, crisisdienst en de sociale wijkteams doen wat ze kunnen. De mogelijkheden en de financiële middelen om in te grijpen zijn echter beperkt. Inhoudelijk gaat de gemeente er slechts op onderdelen over, terwijl ze wel verantwoordelijk is voor inwoners die hulp of zorg nodig hebben en overlast of onveilige situaties (dreigen) te veroorzaken. Dat vraagt bij de uitvoering van de Wvvggz vanaf 1 januari 2020 aandacht voor de samenwerking met de ketenpartners in de aanpak van personen met verward gedrag. Zodat de zorg voor kwetsbare inwoners centraal staat en partijen hun verantwoordelijkheid nemen.

7.1 De GGD zal voorsnog één jaar de uitvoering van de hoorplicht uitvoeren. Na 6 maanden zal geëvalueerd worden in afstemming met deelnemende gemeenten, hoe en of deze taak in 2021 wordt voortgezet.

Colleges van diverse gemeenten (o.a. Hengelo, Almelo, Enschede, Rijssen- Holten, Oldenzaal) zullen de hoorplicht uitbesteden aan de GGD. Op basis van de evaluatie zal de gemeente Almelo afwegen hoe vanaf 2021 de hoorplicht te beleggen.

Alternatieven

Een andere optie is om het meldpunt en verkennend onderzoek lokaal in te richten en uit te voeren. Dit is niet conform de afspraken in de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid en het Districtelijk Veiligheidsoverleg en het collegebesluit van 9 oktober 2019.

Kosten, opbrengsten, dekking en preventief toezicht

Het grootste deel van de uitgaven bestaat uit de kosten voor de uitbestede taken aan de GGD-Twente en de kosten van het ondersteunende automatiseringssysteem van Khonraad. Deze beslaan in totaliteit ca. € 75.000 voor 2020 en ca. € 83.000 voor 2021. *Over 2020 vallen de kosten lager uit door een tot 1-7-2020 doorlopende subsidie van ZonMW.*

De kosten voor extra inzet om vragen in het kader van de Wvvggz bij de gemeente te kunnen afhandelen bedragen € 14.500.

Het project implementatie Wvvggz loopt in het eerste kwartaal van 2020 door. De verwachte kosten hiervoor zijn € 5.000. Deze komen ten laste van het uitvoeringsbudget Wvvggz. Na het eerste kwartaal zal meer inzicht zijn in de eventuele personele consequenties voor de gemeente Almelo. De

projectgroep zal de uitvoering hierop monitoren en het MT Uitvoering Sociaal informeren bij stijgende kosten als gevolg van de uitvoering van de Wvvggz. (zie verder onder 'Uitvoering, monitoring')

De totaal geraamde kosten zijn voor 2020 € 94.500 en voor 2021 € 97.500 en vallen binnen de beschikbare rijksbijdrage voor de uitvoering Wvvggz, jaarlijks € 98.000. Deze middelen zijn in de meicirculaire 2019 (RAAD-5505) en septembercirculaire 2019 (RAAD-5686) van het gemeentefonds door het Rijk beschikbaar gesteld.

Financiële risico's

Het betreft de invoering van een nieuwe wet. De geraamde aantallen, de te besteden uitvoeringsuren en ICT-kosten zijn gebaseerd op diverse aannames. In de meeste situaties hebben we gebruik gemaakt van de prognoses opgesteld door de VNG. De geraamde kosten zijn hierdoor gebaseerd op de tot nu toe bekende meest reële cijfers en diverse aannames. De verwachting is dat de gemeente Almelo binnen het rijksbudget blijft. Door de uitvoeringspraktijk in 2020 te monitoren krijgen we voor 2021 een scherper beeld van de werkelijke situatie en kosten.

Uitvoering

De uitvoering van de Wvvggz zal in Almelo verlopen volgens het implementatieplan. Belangrijk daarin zijn de processen en de monitoring van de uitvoering.

Het implementatieplan is in samenspraak met de belangrijkste ketenpartners tot stand gekomen. Collega's wijkteams, beleid, concernstaf, Veiligheid, communicatie en financiën zijn betrokken.

Planning

December

- Data Protection Impact Assessment (DPIA)
- Aanpassen systeem Khonraad
- Regionale oefensessie bestuurders crisismaatregel
- Besluitvorming college implementatie en mandatering
- Communicatie over werkproces

Januari

- Inwerking treden Wvvggz
- Monitoren van meldingen
- Kwartaalevaluaties plannen over meldpunt, verkennend onderzoek, hoorplicht en sociaal wijkteam

Monitoring

Intern: aansluiting op de Uitvoering sociaal domein

We willen een duidelijk inzicht in waar de Wvvggz effect heeft op de inzet van gemeentelijke medewerkers en financiële middelen. Daarvoor richten we een monitor in. Indien nodig zal het MT Uitvoering sociaal het college informeren en adviseren om bij te sturen.

Uit te besteden taken GGD-Twente

De GGD-Twente verantwoordt haar inzet minimaal 2 keer per jaar aan de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid. De uitvoering van het meldpunt en het verkennend onderzoek wordt in de zomer van 2021 geëvalueerd door een regionale werkgroep (zie overeenkomst GGD-Twente) en in het derde kwartaal gerapporteerd aan de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid en de colleges van de deelnemende gemeenten. Dit met het oog op de mogelijk organisatorische consequenties bij GGD, gemeenten en/of partners per 1-1-2022. In Almelo zullen we op basis van de lokale monitor bepalen of we doorgaan met de uitbesteding van het Meldpunt en Verkennend Onderzoek na 2021 en met de Hoorplicht na 2020 aan de GGD-Twente.

Interne Communicatie

Binnen de gemeentelijke organisatie informeren we gericht de medewerkers die ermee te maken krijgen en het college en de raad.

- a. Medewerkers KCC, sociale wijkteams: via nieuwsbrieven en werkoverleggen, *december*.
- b. College van burgemeester en wethouders: via collegevoorstel, *10 december*.
- c. Gemeenteraad: via raadsbrief bij het collegevoorstel, *11 december*.

Externe communicatie

We stellen voor om voornamelijk geen brede communicatiecampagne te starten over de Wvvgz. De uitvoering van de wet is nieuw en de focus ligt op een zorgvuldige uitvoering van de wettelijke taken. De eerste maanden zullen veel informatie opleveren over hoe en hoeveel meldingen binnenkomen. Bedoeling is in twee fases te communiceren: eerst alle betrokken professionals in fase 1 (zie interne communicatie) en – nadat ervaring is opgedaan – een brede informatieronde naar de inwoners in Twente. We volgen daarin de communicatiestrategie van alle gemeenten in Twente en de GGD-Twente.

Ketenpartners voor de gemeente bij uitvoering van deze wet zijn Openbaar Ministerie, politie, woonbouwcorporaties, Federatie 1ste lijn, Tactus en Dimence. Zij hebben allen een rol in de uitvoering van de wet en moeten weten wat we als gemeente doen en hoe we dat doen. Communicatie naar deze groep is gericht op afstemming van het werkproces. Communicatie vindt zoveel mogelijk plaats tijdens reguliere overleggen.

Bijlagen

- Implementatieplan Wvvgz (INT-70112)
 - Proces Crisismaatregel (INT-70118)
 - Proces Meldpunt en Verkennend onderzoek (INT-70117)
 - Overeenkomst GGD-Twente Meldpunt en Verkennend Onderzoek (INT-70119)
 - Overeenkomst GGD-Twente Hoorfunctie (INT-70121)
 - AVE-model (INT-70116)
 - Raadsbrief (RAAD-5837)
-

Procesinformatie

Intern overleg

Dit collegevoorstel is besproken in het MT Uitvoering Sociaal op 28 november 2019. Het MT stemt in met het voorstel.

Tevens is advies ingewonnen bij de financieel en juridisch adviseurs. Het advies is verwerkt in het dictum en in de toelichting (o.a. de financiële paragraaf).

Het voorstel is afgestemd met Team Veiligheid.

Afstemming met portefeuillehouder

Het voorstel is besproken met de burgemeester op 29 november 2019 en wethouder Van Mierlo op 2 december. Zij stemmen in met het voorstel.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Reguliere persconferentie.